

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Sametinget / Sámediggi
Ávjovárgeaidnu 50
9730 Karasjok/Kárásjohka

Deres ref

Vår ref
17/1620-

Dato
21. juni 2018

Gamåga kraftverk i Beiarn kommune i Nordland - innsigelsessak

Sametinget har i brev av 16.11.2016 fremmet innsigelse til søknaden om bygging av Gamåga kraftverk. Norges vassdrags- og energidirektorat ga 28.06.2017 tillatelse til utbygging av Gamåga kraftverk.

Sametinget har ikke funnet grunnlag for å trekke innsigelsen. NVE har oversendt saken til departementet i brev av 30.08.2017.

1. Bakgrunn

Blåfall AS, nå Norsk Vannkraft AS, søkte 19.02.2016 om tillatelse til bygging av Gamåga kraftverk.

Gamåga kraftverk vil utnytte et fall på 243 m i Gamåga mellom kote 339 og kote 96. Kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1,1 m³/s, som utgjør 200 % av middelvannføringen. Kraftverket vil ha en installert effekt på 2 MW og gi en årlig produksjon på 6,7 GWh. NVE har gitt vilkår om slipp av minstevannføring på 60 l/s hele året.

Beiarn kommune er positive til en utbygging av kraftverket. **Nordland fylkeskommune** kan akseptere en utbygging på visse vilkår. **Fylkesmannen i Nordland** fraråder en konsesjon grunnet samlet belastning på reindrift. **Sametinget** har fremmet innsigelse på grunn av for stor belastning for reindrift. **Saltfjellet reinbeitedistrikt** mener belastningen er stor, men kan akseptere en utbygging gitt visse vilkår, og at ikke alle de omsøkte kraftverkene i Beiarn blir bygget ut. **Miljødirektoratet** mener en utbygging er akseptabel gitt visse vilkår for å sikre anadrom fisk. **FNF Nordland** mener de biologiske verdiene må sikres, men at søknaden ellers er av de minst konfliktfylte i pakken. **Bodø og Omegn turistforening** mener en utbygging i liten grad påvirker friluftslivet og kan akseptere en utbygging. **Nordlandsnett AS**

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Steinar Pettersen
22 24 61 39

mener det ikke er plass til alle kraftverkene uten betydelige investeringer i overliggende nett. De vurderer å søke fritak fra tilknytningsplikten. **Statens vegvesen region nord og Direktoratet for mineralforvaltning** har kun generelle merknader.

2. NVEs vedtak

NVE har oppsummert sin begrunnelse for vedtaket som følger:

"I vedtaket har NVE lagt vekt på hvordan en utbygging av Gamåga kraftverk vil påvirke reindrifta og biologisk mangfold. Reindrifta har gitt konstruktive innspill til hvilke avbøtende tiltak som er nødvendige i prosjektet. Dette, sammen med den samlede belastningen på reindrifta, har vi tillagt stor vektlagt i våre vurderinger. Inngrep i slåttemarken og gråorheggeskogen kan etter vårt syn unngås helt med god detaljplanlegging. Bekkekløften og fossesprøytsonen vil få noe redusert verdi som følge av fraføring av vann. NVE mener tiltaket kan avbøtes tilstrekkelig slik at allmenne og private interesser blir godt nok ivaretatt, samtidig som en utbygging vil gi et tilskudd på 6,7 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon."

3. Innsigelsen

Sametinget har i sin uttalelse gitt følgende begrunnelse for innsigelsen:

«Sametinget forventer at det i eventuelle konsesjoner inngås klare og forpliktende avtaler med reindrifta om anleggsfase og drift slik at de sikres forutsigbarhet. Det må ikke foregå anleggsdrift omkring kalvingsperioden. Vi er også oppmerksom på at det ikke tilrettelegges for veier og infrastruktur som gir økt ferdsel inn i bruksområdene til reindrifta. Det er viktig at NVE setter klare vilkår om dette ovenfor tiltakshaver i sine konsesjonsvilkår og at dette forventes utført i tett dialog med reindrifta.

Uttalelser fra reinbeitedistriktet

Sametinget har vært i kontakt med den nye lederen for Saltfjellet reinbeitedistrikt, Per Ole Oskal. Han påpeker at det over tid har vært mange utbygginger innenfor deres helårsdistrikt som har rammet dem. Distriktet mener at utbyggingene av Savåga, Galtåga og Gamåga, som ligger på østsiden av Beiardalen, vil være de mest belastende for deres drift. Dette er sentrale bruksområder og kalvingsområder for reindrifta som ikke tåler mer belastning. Utbyggingene av Mårberget vil også kunne berøre nærliggende kalvingsland ifølge distriktet. Anleggsfasen er kritisk for distriktet når det angår alle utbyggingene og de uttaler at på vårparten og utover sommeren (kalvingstid osv.) vil det være utelukket for distriktet med tanke på anleggsdrift.

Distriktets uttalelser samsvarer også i stor grad med Fylkesmannen sine når det angår total belastning, hvilke kraftverk som er mest belastende og anbefalinger om anleggsdrift.

Innsigelse til Savåga, Galtåga, Gamåga og Mårberget kraftverk

Sametinget fremmer på bakgrunn av belastninga for reindrifta innsigelse til Savåga, Galtåga, Gamåga og Mårberget kraftverk.

Sametinget er kritiske til at det tillates svært mange utbygginger som over tid som belaster Saltfjellet som helårsdistrikt og truer deres naturgrunnlag.

Sametinget mener at det også bør vurderes om virkningene av tiltakene for reindriftas driftsgrunnlag oversiger skrankene i FNs konvensjon 27 om sivile og politiske rettigheter. Dette gjelder også for andre og planlagte kraftutbygginger innenfor Saltfjellet reinbeitedistrikt."

4. Departementets merknader

Tillatelse til Gamåga kraftverk kan gis om "fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser", jf. vannressursloven § 25 første ledd. Departementet vil drøfte de merknadene i innsigelsen som er nødvendig for å grunngi avgjørelsen. Departementet kan også ta hensyn til forhold som ikke er tatt opp i innsigelsen.

Samfunnsnytte og prissatte konsekvenser

Gamåga kraftverk vil ifølge søknaden gi en beregnet årlig produksjon på om lag 6,7 GWh med en vinterkraftandel på 37 %. Utbyggingskostnadene er i søknaden oppgitt til 22,8 mill. kr. Dette gir en spesifikk utbyggingskostnad på 3,40 kr/kWh. Justert til prisnivå per 2017, vil estimert byggekostnad være 24 mill. kr. som gir en spesifikk utbyggingskostnad på 3,58 kr/kWh.

Nordlandsnett har opplyst at Gamåga kraftverk vil måtte knytte seg til en transformator på Kjelling, som er planlagt bygget for tilkobling av Breivikelva kraftverk. Det er kapasitet i regionalnettet for innmating av Gamåga kraftverk, men det påregnes å betale et betydelig anleggsbidrag for forsterkning av distribusjonsnettet fram til Kjelling. Nordlandsnett har beregnet dette til å utgjøre i størrelsesorden 23 mill. kr. Dette vil gi en utbyggingskostnad på om lag 7 kr/kWh. Departementet har i vedtak av dags dato opprettholdt NVEs avslag på søknaden om konsesjon til Savåga kraftverk. Det er derfor ikke aktuelt med en deling av anleggsbidrag mellom Gamåga og Savåga ved en tilknytning til Kjelling.

Gamåga kraftverk kan også mate inn på Beiarn trafo. Anleggsbidraget vil da utgjøre om lag 1 mill. kr, som gir en utbyggingskostnad som beregnet av tiltakshaver. Fra Beiarn trafo er det imidlertid kapasitetsbegrensninger i ovenforliggende nett. Samtidig med behandlingen av klagesakene i Beiarn kommune, legger departementet til grunn at ulempene ved bygging av Rognlia kraftverk er større enn ulempene, og avslår denne søknaden. Departementet legger til grunn at det kan være kapasitet i regionalnettet mellom Beiarn trafo og Hopen trafo for Gamåga kraftverk.

Departementet har gjort en beregning av nåverdien av prosjektet basert på søkers oppdaterte investeringskostnader inklusive nettkostnader ved tilknytning til Beiarn transformator, antatte driftskostnader, forventet produksjon og elsertifikatpris, samt et utfallsrom for kraftprisen, slik det er modellert av NVE frem mot 2030 (høy/lav/basis). Forventet kraftproduksjon er basert på søknaden.

Gitt forutsetningene for investerings- og driftskostnader gir prosjektet positiv nåverdi om man legger NVEs basisprisbane til grunn, forutsatt tilknytning til Beiarn trafo. Departementet påpeker at det er stor usikkerhet knyttet til kraftprisutviklingen fram i tid. Det er også usikkerhet knyttet til prosjektets kostnader.

Nåverdien av prosjektet inngår i departementets vurdering av prosjektets samlede fordeler og ulemper. Departementet understreker at de samlede virkningene av tiltaket ikke er begrenset til de som kan prissettes. Tiltaket vil også ha virkninger på blant annet natur, miljø og areal. I konsesjonsvurderingen vurderer departementet miljøvirkningene av tiltaket, og tar stilling til om tiltaket samlet sett kan vurderes som samfunnsøkonomisk lønnsomt, gitt usikkerheten i de prissatte virkningene.

Reindrift

Gamåga kraftverk vil ligge i Saltfjellet reinbeitedistrikt. Det framgår av protokollen fra konsultasjonen mellom NVE og distriktet at det blir tidlig grønt i tiltaksområdet, og at dette derfor er viktig for reindrifta. Det er i tillegg beitebruk i området høst og vinter. Reinbeitedistriktet påpeker at forstyrrelser i anleggsperioden kan føre til at dyr trekker mot innmark.

For å kunne akseptere en utbygging, er det en forutsetning at størrelsen på inntaksmagasinet avgrenses. I tillegg må berørte arealer gis en god arrondering, samtidig som vei opp til inntaket nedgraderes og stenges med bom etter endt anleggsperiode. Det er også avgjørende, at det ikke pågår anleggsvirksomhet fra midten av april til midten av juli og at det må foretas løpende avklaringer med distriktet i anleggsperioden. Reinbeitedistriktets merknader og forutsetninger er ivaretatt i konsesjonsvilkårene.

Sametinget har i sin uttalelse pekt på følgende forhold:

- Det er en svakhet ved reindriftrapporten at reinbeitedistriktet ikke var kontaktet i arbeidet med rapporten.
- Det forutsettes at tiltakshaver må inngå avtaler med reinbeitedistriktet for å sikre forutsigbarhet for reindrifta ved utbygging.
- De fire søknadene som det er innsigelse mot, kan innebære for stor samlet belastning på distriktet.
- Det må vurderes om virkningene av tiltakene for reindriftras driftsgrunnlag overstiger skrankene i FNs konvensjon 27 om sivile og politiske rettigheter. Dette gjelder også for andre og planlagte kraftutbygginger innenfor distriktets grenser.

Departementet er av den oppfatning at anmerkningene i de to første punktene gjennom konsultasjon med Saltfjellet reinbeitedistrikt er ivaretatt i NVEs vedtak. Samlet belastning er, slik departementet ser det, det avgjørende grunnlaget for innsigelsene.

Også reinbeitedistriktet har rettet oppmerksomheten mot den samlede belastningen av inngrep og tiltak i distriktet. I protokollen fra konsultasjonen, pekes det særlig på tre

prosjekter i nedre del av Beiarn, i tillegg til Gamåga, som vil kunne bidra til en for stor samlet belastning av inngrep i denne delen av distriktet.

NVE mener at hensynet til samlet belastning for distriktet er ivaretatt ved at søknadene om Galtåga og Savåga kraftverk er avslått, samtidig som vilkårene for Gamåga og Mårberget kraftverk vil ivareta distriktets interesser ved utbygging.

Departementet har også sett på mulig samlet belastning for Saltfjellet distrikt. Det forelå på et tidspunkt om lag 20 søknader om vannkraftverk i Beiarn kommune og Bodø kommune som ville berøre Saltfjellet reinbeitedistrikt, i tillegg til flere allerede eksisterende vannkraftverk. Av disse 20 er det i dag 3 kraftverk som har endelig konsesjon: Skredelva kraftverk og Heståga/Troåga kraftverk, samt Muoidejohka kraftverk som er bygget. Samtidig med vedtaket om Gamåga kraftverk, avslår departementet søknadene om Rognlia kraftverk i Bodø kommune i tillegg til Mårberget kraftverk og Savåga kraftverk. Departementet mener at den samlede belastningen på reinbeitedistriktet av videre småkraftutbygging i Beiarn kommune og Bodø kommune med dette vil være akseptabel. I denne vurderingen inngår også at Heståga/Troåga kraftverk ble vurdert som lite konfliktfyllt i forhold til reindriftsinteressene, og at merknadene fra reinbeitedistriktet er ivaretatt i konsesjonsvilkårene for Gamåga kraftverk og Skredelva kraftverk.

Sametinget har blitt forelagt departementets vurdering av småkraftsakene som er til behandling i departementet i Beiarn og Bodø kommune. Sametinget gir uttrykk for at med avslag på søknadene om Rognlia kraftverk, Savåga kraftverk og Mårberget kraftverk, er det ikke lenger grunnlag for å opprettholde innsigelsen for Gamåga kraftverk. Sametingets argument om samlet belastning faller da bort, samtidig som det pekes på at reinbeitedistriktets merknader er innarbeidet i konsesjonsvilkårene.

Departementet slutter seg til NVEs vurdering av at Gamåga kraftverk med de gitte vilkårene vil ha begrensede konsekvenser for Saltfjellet reinbeitedistrikts bruk av området. Departementet kan heller ikke se at Gamåga kraftverk vil bidra til en uakseptabel, økt samlet belastning for reinbeitedistriktet. Departementet legger derfor til grunn at Gamåga kraftverk heller ikke vil overstiger skrankene i FNs konvensjon 27 om sivile og politiske rettigheter.

Naturmangfold

Det er i tilknytning til Gamåga kraftverk registrert en slåttemark og en gråor-heggeskog som er verdsatt som viktig (B-verdi). NVE legger til grunn at disse naturtypene kan unngås helt ved en utbygging av Gamåga kraftverk.

Det er i tillegg registrert en bekkekløft og en fossesprutsone av lokal verdi (C-verdi). På grunn av naturtypenes begrensede verdi, har ikke NVE lagt vekt på konsekvensene av Gamåga kraftverk på disse naturtypene.

Beiarelva er et nasjonalt laksevassdrag. Kraftstasjonen vil ha utløp ovenfor anadrom strekning. NVE har stilt krav om omløpsventil i kraftstasjonen for å hindre stranding av av yngel på anadrom strekning nedstrøms.

Departementet slutter seg til NVEs vurdering av konsekvensene for naturmangfoldet ved etablering av Gamåga kraftverk.

Oppsummering

Gamåga kraftverk vil ha en akseptabel utbyggingskostnad ved tilknytning til Beiarn trafo, og departementets beregninger viser at prosjektet har en positiv nåverdi gitt denne forutsetningen. Departementet anser at tilknytning til en ny Kjelling transformator gir så høye kostnader at dette er et uaktuelt alternativ.

Gamåga kraftverk vil etter departementets syn ha begrensede konsekvenser for reindrift og andre interesser, gitt de avbøtende tiltak som framgår av konsesjonsvilkårene.

Etter en helhetsvurdering finner departementet at fordelene og nytten ved bygging av Gamåga kraftverk er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Vilkåret for å gi konsesjon er således oppfylt, jf. vannressursloven § 25.

5. Departementets vedtak

Innsigelsen fra Sametinget tas ikke til følge. Departementet opprettholder NVEs vedtak av 28.06.2017.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28, tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Steinar Pettersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Beiarn kommune
Fylkesmannen i Nordland
Nordland fylkeskommune
Nordlandsnett AS
Norges vassdrags- og energidirektorat
Norsk Vannkraft AS